

Fra gamle dager.

— 0 —

Svanlibygdas historie

XIV

I første halvdel av 1700-åra levde der en merkelig lapp på Senja. Han het Lasse, med kjennings- eller familienamnet Jonka.

Ved sia av reindrift holdt han også på med kvegavl. Men hans kreaturbestand besto av bare småkveg(gjeter og sauer.) Han skal ha holdt seg til på det sted som nå kalles Svanelvmo. Jonka-Lasse var kraftig bygd og stor av vekst. Sagnet kaller han en kjempe. Ingen kunne kappløpe med han. Krigsmyndighetene var blitt merksam på han og ville ha han utskrevet som soldat, men så blei det sagt at hvis han greide å hoppe over en springende hest skulle han sleppe å bli tatt i krigen. Ingen trudde at han greide det. I det samme hesten kom springende gjorde Lasse et tilløp og hoppa over ryggen på den – og Lasse var en fri mann.

Lasse var en flink skytter. Der var ikke tall på de kobber (sælhunde) som han skjöt med si flintbøsse, i Tranøybotn og Straumsbotn. Sagnet sier: Fant han ikke kobben straks han kom til Tranøybotn, så løp han tilbake, sette opp etter Svandalen til Straumsbotn, kortil han kom i samme fjæra sjø, altså før sjøen var flødd over fjærsteinene, kor kobbestimen holdt til. For Lasse ville ikke sløse tida bort. Han ville ikke komme tomhendt tilbake. Det gjaldt å få tak i kobben, mens det var fjære sjø om han så skule løpe tvers over Senja.

Jonka Lasse var ikke gift. Han hadde ei pike hos seg som husholderske. Han var en hedning og brydde seg ikke om kirkelige skikker og sermonier.

Jonka Lasse hadde en umåtelig masse rein. Og reingjerdet hadde han på forskjellige steder i Svanlia. Heile skogen langs etter lia mellom Midnattsfjellet og Almeningsvatnet kalles i våre foreldres og besteforeldres dager; Jonka-spadnje, d.e. på norsk Jonkaskogen.

Jonka Lasse vare en rik mann. Han hadde en masse sølvpenger og sølvsaker. Tsjudene i Russland for omkring i Nord-Norge og røvde

og plyndra. Som de andre rikmenn grov Lasse sine skatter ned i jorda.

Etter hans død fantes en koffert med sølvsaker på Sølvforshågen oppom Sørli. Der mangla ennå ein kobberkjel med sølvpenge og liknende, som han også skulde ha gjøymt ned i jorda og som seinere ikke er funnet og finnes vel heller aldri.

Johan O. Sørli